

Библиотека
ХАИКУ ПОЕЗИЈА
Зборник „Чуперак 2024“

ЗБОРНИК
Дечији хаику конкурс
“Чуперак 2024”

Издавач:
Хаику удружење Србије и Црне Горе
Београд, Француска 7

Уредник:
Небојша Симин

Селектори:
Милена Дрпа
Александар Павић
Јованка Божић

Београд, 2024.

САДРЖАЈ

Предговор.....	3
ИЗВЕШТАЈИ.....	4
Извештај о радовима млађих основаца.....	4
Награде у категорији млађих ученика основне школе.....	5
Похвале у категорији млађих ученика основне школе	6
Избор хаику стихова млађих ученика основне школе	8
Извештај о радовима старијих ученика основне школе	18
Награде у категорији старијих ученика основне школе	19
Похвале у категорији старијих ученика основне школе	35
Специјална похвала за хаибун.....	24
Специјална похвала за хаику низ.....	25
Избор хаику стихова старијих ученика основне школе	26
Извештај о радовима средњошколаца.....	43
Награде у категорији средњошколаца	43
ПРИЛОЗИ.....	47
Милена Дрпа и Вера Медић: Позив дјеци да пишу хаику.....	47
Славка Кликовац: Хаику путовање.....	50
Небојша Симин: Седамнаест препорука за хаику.....	52
Небојша Симин: Овде и сада (Изводи из моје књиге “Хаику несташна песма”)	65

Предговор

Хаику удружење Србије и Црне Горе – ХУСЦГ, са седиштем у Београду, Француска 7, расписало је у октобру 2023. године позив за учешће на Дечијем хаику конкурс “Чуперак 2024”, за три категорије, односно три узрасне групе: 1. млађи основци, 2. старији основци и 3. средњошколци.

Сваки од учесника је могао да пошаље до пет хаикуа, а учешће је било бесплатно. Рок за слање радова је био 15. април 2024. године.

Предвиђено је да се свечано проглашење резултата и додељивање диплома учесницима на Конкурсу одржи на годишњој скупштини Хаику удружења Србије и Црне Горе, у Београду, крајем октобра 2024. године. Тачно место и време биће објављени благовремено, путем email-а, на расположиве е-mail адресе.

На Дечији хаику конкурс „Чуперак 2024“ радове је, укупно у све три категорије, послало 130 учесника из 20 школа. Од укупног броја учесника, 104 је из Србије, 22 из БиХ, 2 из Црне Горе и 2 из Велике Британије.

Број учесника и број школа из којих ти ученици долазе из године у годину расте (31 учесник из 5 школа у 2020., 79 учесника из 10 школа у 2022., 73 учесника из 18 школа у 2023., и сада, 130 учесника из 20 школа у 2024.).

За награде и похвале су конкурисали сви радови, осим песама којима је придодат наслов. За хаику поезију је карактеристично да нема наслов. Хаику је кратка песма. Реч или речи из наслова би могле да се окарактеришу као додатни стих, и онда то не би више била довољно кратка песма. Другим речима, наслов претвара хаику у нешто друго, у неки други жанр, и то је разлог што такве песме нису могле да буду ни награђене ни похваљене, али су селектори одлучили да их ипак објавимо у зборнику, као што смо то чинили и до сада, у претходна три годишња конкурса. Дакле, објавили смо све пристигле радове, осим ако је неко од учесника послао више од пет песама. У таквим случајевима смо пет песама које смо сами одабрали.

Песме неких аутора су преведене на словачки језик. Преводи нису утицали на избор за награду или похвалу.

Овом зборнику прикључили смо и четири есеја о хаику поезији, са идејом да се будући учесници на овом конкурс потпуније обавесте о томе шта је хаику и да се на тај начин подигне квалитет будућих радова.

Нови Сад, 2024.

Председник ХУСЦГ: Небојша Симин. Е-mail: nebojsa.simin@gmail.com

Секретар ХУСЦГ: Мила Вукмировић. Е-mail: vukvuk@sbb.rs

ИЗВЕШТАЈИ

ИЗВЕШТАЈ

О РАДОВИМА

МЛАЂИХ УЧЕНИКА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Селектор: Милена Дрпа, Модрича

У категорији млађих ученика основне школе на конкурс се са радовима пријавило 57 аутора из 12 школа.

Аутори су из: 1. Велике Британије, 2. ОШ „Алекса Шантић“ Гајдобра, Нова – Гајдобра, 3. ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ, 4. ОШ „15 октобар“, Пивнице, 5. ОШ Владимир Назор, Ђурђин, 6. ОШ „Мића Стојковић“, Умчари, 7. ОШ „Горња Варош“, Земун, 8. ОШ „Краљ Петар Први“, Београд, 9. ОШ „Надежда Петровић“, Нови Београд, 10. ОШ „Октоих“, Подгорица, 11. ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак) и 12. ОШ „Радојка Лакић“, Београд.

После овог увода и кратког коментара, објављујем коначни поредак свих хаику пјесама, оних награђених, затим похваљених и на крају свих осталих који су стигли на конкурс, а желим да буду и објављени у овом зборнику.

Свим ученицима упућујем искрене честитке и позивам их да се и убудуће одазивају на наш конкурс.

Награде у категорији млађих ученика основне школе

ПРВА НАГРАДА

отворена капија –
поздрав
нечијем срцу

Oscar Clifton, 10 година, Велика Британија

ДВЕ РАВНОПРАВНЕ ДРУГЕ НАГРАДЕ

Жута кућица
на крају мога села -
руже у цвату.

Марија Пудар, 2.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

До пута стоји
процвало дрво - чека
воћне дарове.

Никола Васић, р. 2014., ОШ „ Иво Лола Рибар“, Скобаљ

ДВЕ РАВНОПРАВНЕ ТРЕЋЕ НАГРАДЕ

Када севне, тад
ратник извади мали
муњевити мач.

Војин Павловић, 2014., ОШ „ Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Опојни мирис -
окружени су трњем
цветови руже.

Миа Лучић, 4.1, ОШ *15.октобар*, Пивнице

Похвале у категорији млађих ученика основне школе

Зима ће сада доћи...

И смрзнућемо се у току ноћи.

Ана Дулић, 4б разред, ОШ „Владимир Назор“, Ђурђин

А кад чујете ове риме...

Неће више бити зиме.

Нина Дулић, 4б разред, ОШ „Владимир Назор“, Ђурђин

Свака кућа

није топлина и дом,

то осетиш у срцу свом.

Данило Петровић, 4/2, ОШ „Мића Стојковић“, Умчари

Уз извор

душа нађе мир

који јој треба и који тражи.

Давид Матејић, 4/2, ОШ „Мића Стојковић“, Умчари

Свака

кишна кап

постаће једном слап.

Петар Петровић, 4/2, ОШ „Мића Стојковић“ Умчари

Свиће нови дан.

Месец и Сунце се поздрављају.

Крећем у школу.

Ђорђе Миодраговић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Одлази зима

А изгледа

Да од пролећа бежи.

Филип Томић III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Зелену траву

Потопио је кишом

Сиви облак.

Мелиха Орући, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Сјајни месец
К'о сир изгледа
А сунце к'о маслачак.
Сара Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Корен је то знај
што нас сад чини добрим
основа наша.
Ана Беднар Ратковић, IV разред, ОШ "Краљ Петар Први", Београд

Зелена трава
ветар се раздувао
ал' сунце сија.
Емилија Петровић, 2/1, ОШ „Надежда Петровић“, Нови Београд

На шахту мачак
Умива своје крзно-
Чека госте
Уна Ђуровић, IV разред, ОШ „Октоих“, Подгорица

Цвркућу врапци
Праве гнездо на грани
Врана се љути.
Катја Василев, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

само будућност
може да види
иза окуке
Мауа Clifton, 8 година, Велика Британија

пун мјесец –
са нашим очима дијели
исти титрај
Oscar Clifton, 10 година, Велика Британија

Поглед кроз прозор
Неко је на тераси
Пије кафу сам.
Никша Радовић, 1/1, ОШ "Радојка Лакић", Београд

Јесење јутро –
лишће под ногама
шушти ли шушти.

Ана Марија Петровић, 4.2, ОШ *15.октобар*, Пивнице

Пролећно подне –
у башту је долетела
фудбалска лопта.

Јаков Кнежевић, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Облачно небо
у хладној зимској ноћи
и почиње снег.

Никола Пудар, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Пролећно вече –
под лепом месечином
чујем хук сове.

Белмин Рондић, 3.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Зимско поподне –
бака плете чарапе
своме унуку.

Аљоша Мухић, 3.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

У зимској ноћи
поред старог камина
преде црн мачак.

Сара Јањић, 3.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Избор хаику стихова млађих ученика основне школе

Пао си,
ништа зато, насмеј се
и крени даље.

Данило Петровић, 4/2, ОШ“*Мића Стојковић*“, Умчари

Гнезду се
издалека долеће
и у даљине одлеће.

Данило Петровић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Отвореног
ума дочекај
нова животна искуства.

Данило Петровић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Знању се
клањај и к'о драгом госту
отвори широм врата.

Давид Матејић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Сва
чаролија и лепота света
налази се у души детета.

Давид Матејић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Природе зов
чује само срце
које је отворено за живот.

Давид Матејић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Свако
гнездо на дрвету
не мора бити пуно.

Филип Јеремић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Веровати у себе
значи веровати у
Божју вољу.

Филип Јеремић, 4/2, ОШ“Мића Стојковић“, Умчари

Сумрак је
најава новог јутра
кроз мрак.

Филип Јеремић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић", Умчари

Кад неко
пева, послушај
добро речи песме.

Филип Јеремић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић", Умчари

У лепоти дуге,
светлост се-
бојама игра.

Петар Петровић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић" Умчари

Немој,
немој да береш цвет,
и цвет душу има.

Петар Петровић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић" Умчари

У сваком
прагу куће крије се
душа породице.

Петар Петровић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић" Умчари

Шумом разговарај,
пусти да
магију ствара.

Петар Петровић, 4/2, ОШ "Мића Стојковић" Умчари

Кишни дан, код куће сам.
Рерна пече оно
што је тата спремио ове вечери.

Стефан Томашевић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Прва висабаба,
Млади цветови,
Заблистала радост.

Настасија Поповић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Минут до Нове године
Деда Мраз се паркира
и носи нам поклоне.

Вања Пецовски, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Четири стране света

А ја дете.

Где да кренем свете?

Вања Пецовски, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Напољу снег је.

Птице уживају на југу.

Ватрица пуцкета у пећи.

Ђорђе Миодраговић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Са облака снег силази,

тло почиње да бели.

Зекини трагови нестају.

Ђорђе Миодраговић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Мали зечић хода по шуми

мирисној и лепој.

Стигло је пролеће.

Андреа Чађан, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Хладна вода

Врућ песак

Стигло је лето.

Андреа Чађан, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Лишће, као земљина коса

Суши се

По јесењем дану.

Реља Петровић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Децембар је почео.

Напољу пада снег.

Деца се играју.

Уна Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Играчкама се играм.

А оне веселе,

Као да су живе.

Филип Томић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Долази пролеће

Птичица долеће

А дрвеће цвета.

Кузман Мирковић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Висибаба
у мом дворишту цвета.
СТИЖЕ ПРОЛЕЋЕ.

Лана Расулић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Мој Дунав плави
се узбуркао јако.
НЕВРЕМЕ СЕ СПРЕМА.

Лана Расулић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Јапанска трешња
Сва се расцветала
СТИЖЕ ПРОЛЕЋЕ.

Лана Расулић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Звончићи, звончићи!
Звона више не звоне
ЈЕР ЈЕ ОТИШЛА ЗИМА.

Лена Цвејић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Јарко сунце
На истоку се рађа.
ЈУТРО ЈЕ.

Мелиха Орући, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Дебељушкаста мачка
у сунце гледа.
А МИШ У МЕСЕЦ.

Сара Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Мама ми каже -
Доћи ћу на отворена врата!
А ДОЋЕ ТАТА.

Сара Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Дође муња
И седе
На облак црни.

Сара Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Има једна мама
Која мене
Мази и љуби.

Сара Стојановић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Лето је лепо.
Лето је сунчано.
Лето је вруће.

Јована Балковић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Облачић сиви
капљице сипа.
Почео је пљусак.

Искра Стокић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Сунце је добило зубиће
Лишће игра на ветру
Јесен је стигла.

Искра Стокић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Моја бака жури
Код куће је чекам
Вруће крофне стижу.

Искра Стокић, III₄, ОШ "Горња Варош", Земун

Мали свици
лете на небу,
као најлепше звезде.

Уна Рујевић, III 5, ОШ "Горња Варош", Београд, Земун

Меда гледа
у мали
слатки мед.

Леонтина Борота, III 5, ОШ "Горња Варош", Београд, Земун

Мир

Мир је доброта
и равнотежа то је знај
љубав их спаја.

Ана Беднар Ратковић, IV разред, ОШ "Краљ Петар Први", Београд

Зелена трава
ветар се раздувао
ал' сунце сија.

Емилија Петровић, 2/1, ОШ „Надежда Петровић“, Нови Београд

Згусла се трава
И шарено цвијеће-
Кошнице близу
Уна Ђуровић, IV разред, ОШ „Октоих“, Подгорица

Малена куца
Тражи нешто у трави –
Растјера птице
Уна Ђуровић, IV разред, ОШ „Октоих“, Подгорица

Ливадом поток
Уклизао траву –
Крава се напи
Лена Ђуровић, II разред, ОШ „Октоих“, Подгорица

Као маслчак
Љубав од нас одлети
И срећа оде.
Никола Васић, р. 2014., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Чекамо ново
Пролеће да донесе
Наду што лута.
Никола Васић, р. 2014., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Цвета цвеће,
У башти зеленој.
Пролеће стиже.
Алекса Миленковић, 2015., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Пролеће дође,
Птице певају срећно,
Земља се буди.
Николија Матејић, 2014., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Стигао је март
Да нас све обрадује
Баш као и лане.
Новак Митић, 2014., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Мир

У природи сам
лију капљице среће,
плодови мира.

Војин Павловић, р. 2014., ОШ „Иво Лола Рибар“, Скобаљ

Напољу дува
И ветар носи гране
Трава зелена.

Вукан Костић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Сеница пева
Окренута ка шуми
Дете се игра.

Вукан Костић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Пролеће стиже
Птице су дошле код нас
Деца се смеју.

Давид Станковић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Сунце нас греје
Пирка и дува ветар
Птичица пева.

Дуња Вучић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Пчела зузори
Лептир седи на цвету,
Мрави су вредни.

Симонида Николић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Напољу ветар
Дува и цвеће расте.
Шуме зелене.

Симонида Николић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

Птица ми пева
Беле раде су свуда
Пчела је вредна.

Симонида Николић, 2/3, ОШ „Павле Поповић“, Вранић (подручно одељење Мељак)

нећу још да идем –
чекај да море заврши
са таласима

Maуа Clifton, 8 година, Велика Британија

јесењи дан –
лишће пада и одскаче
са кровова

Maуа Clifton, 8 година, Велика Британија

љетна уживанција –
дивљи кестени још нису
спремни да падну

Oscar Clifton, 10 година, Велика Британија

Нисам написао пјесму.
Био је мрак.

Oscar Clifton, 10 година, Велика Британија

Вивалдијево „Прољеће“ –
расте цвијеће
расте и пјесма

Oscar Clifton, 10 година, Велика Британија

Преда мном дрвеће.
Детлић куца по кори.
Гладан је.

Виктор Ђаковић, 1/1, ОШ "Радојка Лакић", Београд

На грани је лист.
Птице су долетеле.
Пролеће је ту.

Вукашин Жунџић, 1/1, ОШ "Радојка Лакић", Београд

Летње поподне –
сређујем своју собу
и мали хаос.

Викторија Сабо, 4.2, ОШ 15.октобар, Пивнице

Зелена трава –
замирисало је све
од пољског цвећа.

Петар Радовановић, 2.1, ОШ АлексаШантић, Гајдобра – Нова Гајдобра

Један дечачић
носи букетић ружа –
срећа велика!

Миона Новак, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Летње поподне –
идем код доброг друга
да се играмо.

Иван Лозо, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Летња врелина –
испијам хладну лимунаду
поред базена.

Урош Драгомировић, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Јесење јутро –
шуштање под ногама
опалог лишћа.

Драгана Чалија, 3.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Кишно поподне –
док се спрема невреме
трчим ка кући.

Алексеј Топић, 2.1, ОШ *АлексаШантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

ИЗВЕШТАЈ О РАДОВИМА СТАРИЈИХ УЧЕНИКА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Селектор: Александар Павић, Нови Сад

У категорији старијих ученика основне школе радове је послало 70 учесника из 12 школа.

Аутори су из: 1. Ваљевске гимназије, Ваљево, 2. ОШ „Војвода Степа“, Београд, 3. ОШ “Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица, 4. ОШ „Васа Чарачић“, Бели Поток, 5. ОШ „Ситјеска“, Модрича, 6. ОШ „15. октобар“, Пивнице, 7. ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд, 8. ОШ “Бранко Ћопић”, Београд, 9. ОШ “Алекса Шантић”, Гајдобра - Нова Гајдобра, 10. ОШ „Радојка Лакић“, Београд, 11. ОШ „Краљ Петар Први“, Београд, 12. ОШ „Десанка Максимовић“, Станари.

Честитам свим учесницима на Конкурсу и захваљујем им се на труду. Позивам их да пошаљу своје радове и наредне године.

Награде у категорији старијих ученика основне школе

ТРИ ПРВЕ НАГРАДЕ

Слети лептир
на отворену књигу –
удише речи.
Софија Мићевић, 8-1, Ваљевска гимназија, Ваљево

Ватромет грми.
Мој пас дрхти
под столом.
Андреа Величковић, 5. разред, ОШ „Војвода Степа“, Београд

Ковитлац мисли-
празан птичији кавез
пада из воза.
Инга Лаћарац, 7. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Сремска Каменица

ТРИ ДРУГЕ НАГРАДЕ

У тамној ноћи,
хук сове на стаблу —
као да летим.
Дејана Тодоровић 6з, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Прољећно чудо –
од птичијег цврткута
расту цвјетови.
Лана Латиновић, 7- 1 разред, ОШ "Сутјеска", Модрича

Ни пред киме
страшило не скида
свој шешир.

Милан Јанић, 8.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Pred nikým
svoj klobúk neskladá dolu –
strašiak.

Milan Janić, 8.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

ТРИ ТРЕЋЕ НАГРАДЕ

Кад ноћ падне,
само звезде весело
изађу на небу.
Исидор Ђорђевић 5-3, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Висока зграда.
На тераси мокар веш
сунцем обасјан.
Андреа Станковић 7/7, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Размазана шминка
док девојчице плачу –
матурско вече.
Срна Станковић, 8.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Похвале у категорији старијих ученика основне школе

Јесен.

На печену паприку
мирише улица.

Андреа Величковић, 5. разред, ОШ „Војвода Степа“, Београд

Осетим нешто –
изнад главе зуји
гладан комарац.

Петра Авлијаш, 5/1, ОШ “Радојка Лакић”, Београд

Звезда на небу,
месец у води.
Стрпљиви рибар чека.

Мина Милојковић, 5/1 ОШ “Радојка Лакић”, Београд

Лето у пољу:
шапутање латица,
ватромет боја.

Инга Лаћарац, 7. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Сремска Каменица

Звезде по небу
цртају месечеве
сребрне слике

Александра Ранковић, 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Облак седи
изнад моје главе
и посматра ме.

Петра Божовић 7-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Цвет је значајан,
сунце је моћни владар,
мој сан има оба...

Дејана Тодоровић 6з, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Гле, расте небо
изнад поља у цвету...
Рођење цвета!

Катарина Коренкоски 7₂, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Дан је кишовит.
Са сестром делим собу,
радост и сузе.
Марија Јовановић 5₁, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Столетни јасен,
гранама дива штити
птичије гнездо.
Софија Мићевић, 8-1, Ваљевска гимназија, Ваљево

Зима је чаробна,
снијег нечујно пада –
бакин загрљај.
Милица Горановић, 7-3 разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Међу цвијећем
чује се смијех људи –
на брду прољеће.
Ивана Павловић, 7-1, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Лако је писати,
још лакше читати –
али пребољети...
Милица Којић, 7. разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Пролећни лахор –
кроз равницу бициклом
крећем у вожњу!
Јана Тришић, 6.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Јесење подне –
испред велике зграде
малена клупа.
Маша Куљић, 7.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Јесење јутро –
узнемирени ђаци
седају у воз,
Анђела Шушић, 8.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Топло вече
уз зујање комараца –
једу се јагоде.

Клара Фекете, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Teplý večer –
pri bzučaní komárov
jedia sa jahody.

Klára Feketeová, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Врело поподне –
испијам лимунаду
у хладовини.

Денис Жилаи, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Horúce popoludnie –
upíjam citronádu
v tieni.

Denis Žilaji, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Јесење небо –
посматрам како су
чаробне звезде.

Милан Јурај Насађи, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Jarná obloha –
sledujem prebúdzanie
čarovných hviezd.

Juraj Milan Nasádi, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Јесењи ветар,
а слушам завијање
комшијскога пса.

Вук Петковић, 6.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Jesenný vietor,
ročúvam zavýjanie
susedovho psa.

Vuk Petković, 6.2, OШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Пролећна игра –
око непознатог цвета
лети лептир.

Ана Динга, 7.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Jarná hra –
vôkol neznámeho kvetu
lieta motýľ.

Anna Dingová, 7.1, OШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Специјална похвала за хаибун

Хаибун о баки

Кажу да бака може да воли више своје унуче, него своје дете.
То важи и за моју најдражу баку. Довољно је да сам ја са њом и обе заборавимо на проблеме. Бака, како то топло звучи. Када си близу баке, онда си далеко од невоља и правила којих се мораш придржавати. Баке су наше друге мајке. Једино оне знају да нас разумеју чим те погледају. Тачно знају шта мислиш.

Моју баку носим у срцу где год да кренем.

Летња светла ноћ –
бака ми прича бајку
о Биберчету.

Маријана Јовановић, 7.2,
ОШ 15.октобар, Пивнице

Специјална похвала за хаику циклус

Сунчано јутро –
мајка нас посматра
како слатко спавамо...

Пролећно подне –
мама и ја идемо
у зелени парк.

Домаћи задатак –
мама чита у очима
да тражимо помоћ?

Николина Кирти, 5.2,
ОШ 15.октобар, Пивнице

Избор хаику стихова старијих ученика основне школе

Јабука

У равници пада
Јабука са гране.

Чини да мислим
– О нечему
Брзо забрављеном.
Зои Балатов, 5, ОШ „Краљ Петар Први”, Београд

Залазак сунца

Седим и гледам
Прелепи поглед
– И чекам да падне мрак.
Зои Балатов, 5, ОШ „Краљ Петар Први”, Београд

Љубав

Кад смо се срели
Срце ми је куцало
Бескрај пута

– Сад због њега
Мој ум одлута.
Зои Балатов, 5, ОШ „Краљ Петар Први”, Београд

Букет

Убрала сам букет цвећа
Из оближње шуме

Букет је пао
Време прошло
А цвеће је још увек тамо.
Зои Балатов, 5, ОШ „Краљ Петар Први“, Београд

Сан

Лежим у кревету
Затворених очију,
Уживам и спавам.
Зои Балатов, 5, ОШ „Краљ Петар Први“, Београд

Крај лета.
Дрвеће почиње
да се пресвлачи.
Андреа Величковић, 5. разред, ОШ „Војвода Степа“, Београд

Кишни дан.
Мрави и даље
скупљају храну.
Андреа Величковић, 5. разред, ОШ „Војвода Степа“, Београд

Подножје дрвета.
Кроз рупе у листу
гледам небо.
Андреа Величковић, 5. разред, ОШ „Војвода Степа“, Београд

Грана се њише
Чује се цвркулт птица
Отпао је лист.
Угљеша Кркић, 5/1, ОШ “Радојка Лакић”, Београд

Видим вука.
Видим зеца.
Лов је у току.
Матеја Игњатовић, 5/1 ОШ "Радојка Лакић", Београд

Море се плави.
Лежим на плажи.
Лижем сладолед.
Марко Георгијевић, 5/1 ОШ "Радојка Лакић", Београд

Светла се гасе.
Тмина је завладала.
Поноћ се хвата.
Марија Илић, 5/1 ОШ "Радојка Лакић", Београд

Облаци плове.
Пустити их да оду,
то је умеће.
Инга Лаћарац, 7. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Сремска Каменица

Престаје киша-
изнад облака Сунце
открива наду.
Инга Лаћарац, 7. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Сремска Каменица

Већина људи-
лишће које опада.
Други су звезде.
Инга Лаћарац, 7. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Сремска Каменица

Од саме зоре
анђео у срцу мом.
Богу се молим.
Тамара Врзић 6/2, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Тихи дани и
светлим очима, то је
љубав Савина.
Тамара Врзић 6/2, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Тихи дани и
светле очи као да
у вечност крочи.
Тамара Врзић 6/2, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

И на небеском
Своду звезде још увек
Јако сијају
Александра Ранковић, 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

На хоризонту
Небо море пресеца
И рађа сунце
Александра Ранковић, 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Рибе у сумрак
Месецу певају о
Чарима звезда
Александра Ранковић, 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Трешњино дрво
По ветру разноси прах
Зове пролеће
Александра Ранковић, 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Тмурно небо
Сакрива стидљиво сунце
Од природе
Андрија Радосављевић 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Ветар носи
Кроз долине сунчане
Мириш цвећа
Андрија Радосављевић 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Светлост снови
у твојим очима,
осмех твој блиста.
Андрија Радосављевић 5-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Чим нека биљка
Падне, хиљаду цветова
Тамо израсте
Исидор Ђорђевић 5-3, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Људи природу желе,
А сами је уништавају
Непрестано
Исидор Ђорђевић 5-3, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

На реци Дунаву
Таласи љуљају брод
На сред воде те
Павле Солар 7-4, „Радоје Домановић“, Нови Београд

На врху планине
Дува ветар северац
Одува баш све
Павле Солар 7-4, „Радоје Домановић“, Нови Београд

Киша пада јако
Влажи суве улице
Баре оставља
Павле Солар 7-4, „Радоје Домановић“, Нови Београд

Муња удара
Брзином ваздух пара
Светлосним зраком
Павле Солар 7-4, „Радоје Домановић“, Нови Београд

Воз је стао
На пустој станици
У сумрак
Петра Божовић 7-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

Бурно море и
Дубоки таласи
На месечини
Петра Божовић 7-4, ОШ „Радоје Домановић“, Нови Београд

На часу ми смо.
Наставницу слушамо
како нам прича.
Андреа Станковић 7/7, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Гледам кроз прозор
Напољу видим пужа
како једе лист.
Андреа Станковић 7/7, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Слика на зиду
Светло црвеног рама
А на њој буба.
Андреа Станковић 7/7, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Пас бранон боје
Имам малу играчку.
Са њом се игра.
Андреа Станковић 7/7, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Хаику поезија инспирисана Светим Савом:
Светло се зари.
Отварају се врата
на Гори Светој.
Никола Шорак 7/1, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Хаику поезија инспирисана Светим Савом:
Сад стојим испред
славнога Хиландара.
Молим се тихо.
Никола Шорак 7/1, ОШ „Бранко Ћопић“, Београд

Птице снивају.
Тмина покрива мој крај.
Слушам тишину.
Вера Пашић, б2, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Плави цвет гледам,
на цвету спава лептир.
Сунце ко дукат.
Вера Пашић, б2, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Над Дунавом мост,
таласима време броји.
Векови зборе.
Вера Пашић, б2, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Миришу руже,
Ветар ми мази лице,
А ја уживам!
Дејана Тодоровић б3, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Звезде певају
Сакривам се у цвету
Довољно за сан.
Катарина Коренкоски 7₂, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Сањам жути цвет,
на ливади он сија,
очи обасјава.
Катарина Коренкоски 7₂, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Небо нас зове,
ноћ мирна, звезде плаве.
Срце задрхта.
Јелена Живојиновић 8₁, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Столетном храсту
У крошњи успомене.
Ми – сени бледе.
Јелена Живојиновић 8₁, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Кроз сиви облак
птице кренуле на југ.
Јесен. Растанци.
Јелена Живојиновић 8₁, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Насмеј се, зоро,
ево нам златног сунца
иза планине.
Софија Живановић, 62, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Росни цветови
Сањају свој дом у пољу.
Замириса свет!
Софија Живановић, 62, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Долина лепа,
над њом се небо свило.
Трчим кроз траву...
Николина Милићевић 63, ОШ "Васа Чарапић", Бели Поток

Росна трава и
срна – под велом магле.
Страх и понос.
Софија Мићевић, 8-1, Ваљевска гимназија, Ваљево

Усамљен оцак,
до оронулог прага
зец траг црта.
Софија Мићевић, 8-1, Ваљевска гимназија, Ваљево

Из топле земље
извиру снено клице,
рађа се живот.
Софија Мићевић, 8-1, Ваљевска гимназија, Ваљево

Планине зову.
Откривам мир у срцу –
срећа у даљини.
Милица Горановић, 7-3 разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Туга је као киша,
капи падају тихо,
срце плаче, плаче.
Милица Горановић, 7-3 разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Срећа је блистава –
срце ми радосно,
осмијех на лицу.
Милица Горановић, 7-3 разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Баш волим моду –
покажем свима свој стил
и у тренду сам!
Милица Горановић, 7-3 разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

У овој ноћи
у мени тиха туга –
ево и суза!
Ивана Павловић, 7-1, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Те ноћне кише,
олујне, тамне. Бруји
језа кроз ноћ.
Ивана Павловић, 7-1, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Хладноћа, тама,
животиње мирују.
Магла посвуда.
Ивана Павловић, 7-1, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Капљица кише
на прозору дише
и чека сунце.
Ивана Павловић, 7-1, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Прољеће
расцвјетало гране.
Сунца пун воћњак.
Милица Којић, 7. разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Задува вјетар,
крошње тамо-овамо –
низ гране киша.
Милица Којић, 7. разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Било је љето,
играли смо се дуго –
мрак нас збунио.
Милица Којић, 7. разред, ОШ "Сутјеска" Модрича

Врелог ли љета!
Топи ми се сладолед –
флека до флека.
Милица Којић, 7. разред, ОШ „Сутјеска“, Модрича

Вјетар завија,
савијају се крошње –
топли доме мој!
Лана Латинић, 7- 1 разред, ОШ "Сутјеска", Модрича

Од љуте буре
скриле се животиње –
јесен на прагу.
Лана Латинић, 7- 1 разред, ОШ "Сутјеска", Модрича

Цвокоћу људи.
Узимам дугу јакну –
шта можеш, зимо?
Лана Латинић, 7- 1 разред, ОШ "Сутјеска", Модрича

Са брда зима.
Животиње знају пут.
Снијег пада, пада...
Лана Латинић, 7- 1 разред, ОШ "Сутјеска", Модрича

Прољеће

Шума се буди,
Рано цвијеће расте,
Прољеће стиже.
Марина Баћић, IX-2, ЈУ ОШ "Десанка Максимовић", Станари

Пјесма неба

Вјетар шапуће,
Срећа се крије, ружо,
У пјесми неба.
Тамара Кезмић, IX-2, ЈУ ОШ "Десанка Максимовић", Станари

Лов

Спазих змијицу
Како гмиже и вреба,
Скакавца стиже.
Огњен Бајић, IX-2, ЈУ ОШ "Десанка Максимовић", Станари

Паткица

Пада кишица
Пред кућом је барица,
Плива паткица.
Сузана Радић, IX-2, ЈУ ОШ "Десанка Максимовић", Станари

Мачкица

Гледам мачкицу
Како храни мачиће,
Љубав одише.
Кристијан Лазић, IX-2, ЈУ ОШ "Десанка Максимовић", Станари

Уживање

Мачка је легла
И почела да преде
Покрај камина.
Моника Шућур, IX-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Пријатељство

Дружила сам се
Са другарицом док ме,
Није издала.
Андреа Кршић, IX-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Врабац

Мали врабац је
Први пут полетио
Јуче од куће!
Анђела Мишурић, IX-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Прољеће

Сунце сија

Мени то сада прија,

Волим прољеће.

Ђорђе Смиљанић, IX-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Буђење

Сунце се смије,

Цвјетови миришу, а

Људи весели.

Дарио Лазић, IX-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Птичице

Срећан се будим,

Свако јутро птичице

Цвркућу мени.

Стефан Пеулић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Стил

Моја сестрица

Увијек има стила,

Мени је мила.

Милица Шушковић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Аларм

Свако јутро ме

аларм звоном буди док

Ме не пробуди.

Лука (Горан) Лазић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Спокој

Ја мирно спавам,

Никог не разочарам,

Спокој у души.

Татјана Николчић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Успаванка

Моја бакица

Пјевуши успаванку

Када се плашим.

Јелена Бајић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Птичица и миш

На жутом жбуну

Птичица се љуљушка,

Посматра је миш.

Кристијан Ружојчић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Са татом

Идем весело

Са татом у црквицу,

Љубав нас веже.

Радован Савић, VI-1, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Вјетар и ткаља

Зрачне свиле све

Вјетар покидао је,

Ткаљи разбоје.

Сара Савић, VII-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Јесен

Гори и небо,

Ватра лета почиње,

Доћи ће јесен.

Сара Савић, VII-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Прољеће

Прољеће стиже,

Велико жуто сунце

Поздравља зиму.

Сара Савић, VII-2, ЈУ Основна школа "Десанка Максимовић", Станари

Под месечином
из комшијског дворишта
чује се лавеж.
Лена Вуковић, 6.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Јесењи сусрет –
гледам кроз прозор децу
и жуто лишће.
Татјана Павловић, 7.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Пролећно подне –
матуранти маркерима
исписују мајце.
Срна Станковић, 8.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Деца нервозно
понављају градиво –
пријемни испит.
Срна Станковић, 8.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Мирне су мисли
док мирише тамјан
у манастиру.
Аница Грубишић, 8.1, ОШ *Алекса Шантић*, Гајдобра – Нова Гајдобра

Пролећно сунце
измамило је осмех
на моме лицу.
Рената Шустер, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Jarné slnko
vyvolalo úsmev
na mojej tvári.
Renáta Šusterová, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице
Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Летње јутро –
испод старог стабла
труле јабуке.

Дарко Мајерски, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Letné ráno –
pod starým stromom
hnilé jablká.

Darko Majerský, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

У снегу
види се отисци
зечијих шапа.

Нина Мерњик, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

V snehu
možno vidieť stopy
zajačích labiek.

Nina Merníková, 5.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Сунчано подне –
уживам да гледам
цвеће у башти.

Бранислава Гајић, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Slnéčné poludnie –
s rôžitkom sa dívam
na kvety v sade.

Branislava Gajićová, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Испред куће
нов Снешко Белић –
поносно стоји.

Дуња Жигић, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Pred domom
nový snehuliačik –
stojí hrdo.

Dunja Žigićová, 5.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Врело сунце
и пливам у базену
и уживам!

Ерик Тир, 6.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Horúce slnko,
plávam v bazéne
a baví ma to!

Erik Týr, 6.1, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Пролећно подне –
у школском дворишту
шутирам лопту.

Ђорђе Петровић, 6.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

Jarné poludnie –
na školskom dvore
korém do lopty.

Ђорђе Petrović, 6.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

У барици
сломљена грана багрема
још мирише.

Душан Панић, 7.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

V kaluže
zlomený konárik agáta
stále vonia.

Dušan Panić, 7.2, ОШ 15. октобар, Пивнице

Превод са српског на словачки: Данка Врбова

ИЗВЕШТАЈ

О РАДОВИМА УЧЕНИКА

СРЕДЊИХ ШКОЛА

Селектор: Јованка Божић, Ваљево

На хаику конкурс у категорији ученика средњих школа пристигли су радови 3 ученика из две школе.

Аутори су из: 1. Филолошке гимназије из Београда и 2. ЈУ Медицинске школе из Бања Луке.

Награђена је по једна песма сва три ученика.

Награде у категорији ученика средњих школа

ПРВА НАГРАДА

Круже галебови

Преко стакленог мора

Брод у ватри

Лука Ћирић, четврта година Филолошке гимназије, Београд

ДРУГА НАГРАДА

Окна прозора
поломи ковитлац и
угаси свећу

Симона Јоксимовић, трећа година Филолошке гимназије, Београд

ТРЕЋА НАГРАДА

Птица високо,
у плавом небу плови
слободна крила.

Милица Мирјанић, III2; ЈУ Медицинска школа, Бања Лука

Награђена и остале хаику песме Луке Ћирића

У првој
Млакој киши
Сâм нарцис

У летњој ноћи
Дечије хладне руке
Где ли су свици?

Лишће опијено пада
Над казаном ракије
И ове јесени

У суснежици
Грле се ластавице
Рани кошава

Круже галегови
Преко стакленог мора
Брод у ватри

Награђена и остале хаику песме Симониде Јоксимовић

Са прозора
само месечину видим
у мраку ноћи.

Трепери лампа
У малој соби мојој
- вече се спушта.

Окна прозора
поломи ковитлац и
угаси свећу

Игле се преплићу,
вуна се све више мрси
- најзад је поноћ

Награђена и остале хаику песме Милице Мирјанић

Њежна и брижна,
стријепи и савјетује
једино сестра.

Сузе дјетета...
на мајчиној су души
вјечита патња.

Птица високо,
у плавом небу плови
слободна крила.

Златни залазак
обасјава хоризонт
мирис вечери.

Валови шуме...
уз обалу пјевају
море зове нас.

ПРИЛОЗИ

Милена Дрпа и

Вера Медич

Позив дјечи да пишу хаику

Драга дјечо,

хвала вам што сте ваше лијепе пјесме подијелили с нама и тиме нас јако обрадовали! За неке ваше другарице и другове који би можда жељели да почну да пишу хаику, укратко ћемо овдје, једноставним ријечима, представити неке особине хаику поезије.

Хаику пјесма је стара јапанска пјесма. Устаљена је као форма у 17. вијеку. Најчешћи мотиви су јој природа, годишња доба, али како се раширила по свијету, и мотиви су јој постали разноврснији.

Састоји се од три стиха. Нема наслова. Не користи се рима. Није пожељно да се користи кићеност у језику. Пише се у садашњем времену.

Каже се да нас хаику позива да застанемо пред нечим што нам привлачи пажњу, што нам је узбудљиво, што доживимо, откријемо, у чему пронађемо љепоту.

Свој утисак, доживљај, своју мисао, запажање, забиљежимо ријечима у три стиха. На свој начин, оном сликом, оним осјећањем које се у том тренутку јави. Не треба правити пјесму, треба само најбољим ријечима забиљежити тренутак једноставне љепоте, своје доживљености виђеног.

У хаику пјесми може бити укупно 17 слогова (5 у првом, 7 у другом и 5 у трећем стиху), али је то особина које се пјесник не мора приджавати.

Зашто је добро да покушате писати хаику пјесме?

Зато што сте ви, драга дјечо, спремнији од одраслих да упознајете и истражујете свијет. Ви сте радознали и динамични и својим чистим осјећањима снажно доживљавате свијет око себе. Ви умијете да мислите у сликама и имате потребу да се о томе сликама изражавате. Ви видите љепоту, имате снажну машту, ви гледате "другим очима", и дубље, и чистије, ви размишљате слободно.

Зашто је још добро за вас да покушате писати хаику?

Зато што хаику пјесма не тражи савршенство. Не слика нешто што је узвишено и несвакидашње. Једноставна је и слика љепоту и важност једно-ставности.

Отиђите у природу! Посматрајте!

Кад вам нешто привуче пажњу, забиљежите!

Учините своју шетњу поетском шетњом природом!

Заустављајте на тренутак вријеме и насликајте ријечима те тренутке!

Тражите од маме и тате, од учитеља и наставника, да прочитају ваше биљешке и да вам помогну да напредујете у писању хаику поезије!

Наставите његовати ову кратку форму јер вам је краткоћа блиска! Ви желите све да схватите брзо, одмах и сад.

Не оптерећујте се замкама и потешкоћама!

Будите слободни као лептири на цвјетној ливади!

Неки ће вам сигурно рећи да је писање хаику пјесме сасвим лагано, неки ће рећи и да је таква пјесма без везе. Ви само наставите! Без ограничавања, без зауздавања, чак и без превише смјерница у почетку!

Довољно вам је знати пар основних правила. Да их поновимо: пјесма треба да је кратка, у три стиха, рима није пожељна, у пјесми је једна мисао, један догађај, један осјећај, један тренутак, пјесма се ослања на природу, на годишња доба, пјесма има једну ријеч која је кључна, пише се неусиљено, што природније, број слогова није изричит, може бити од 12 до 23 слога у цијелој хаику пјесми.

Још и ово: за нова сазнања о хаику поезији користите интернет, обраћајте се учитељима, наставницима, писцима у свом мјесту, родитељима, а нама можете да се обратите путем е-mail-а:

Милена Дрпа, адреса: milenadrpa50@gmail.com

Вера Медић, адреса: vercika@gmail.com

На крају нашег текста додаћемо, за вас, као примјере, неколико успјешних хаику пјесама...

Летње поподне.

Цврчак цврчи, јер не зна

шта би друго радио.

Ана Ранисављевић

Цела породица
није добро спавала –
први дан школе.

Ивона Величковић

Крупно сунце
загрлило својим зрацима
читав свијет.

Марија Дрпа

Ох, како је тај парк
зелен, зелен, зелен
под плавим небом.

Љиљана Петровић

Драга дјецо, будући весели ствараоци, нека наше написане реченице буду подстицај за нове покушаје у доживљавању свијета који вас окружује! Нека вас жеља одведе у природу, понесите папир и оловку, а бистро око, радозналост и отворено срце већ имате и – разиграјте своје мисли у свеопштој љепоти свијета! Настајаће прве хаику пјесме, на вашу радост, на радост свих нас! Срећно!

Београд, 2022.

Славка Кликовац

Хаику путовање

Драга дјецо, вјерујте ми на ријеч, писање хаику поезије није ништа друго, сем путовање, посматрање и записивање виђеног призора у само три стиха. Ха, то је лако кажете! Можда и није лако, али је вредно труда.

Хајде да покушамо да проблематику конкретизујемо. Хаику пјесма је најкраћа пјесма. Вјеровали или не, нема наслова. Рећи ћете: „Дивота!“ Ипак, обратите пажњу на дужину стиха, на број слогова у стиху. Речи треба сложити на поетски начин, радњу треба приказати у садашњем времену. Пожељно је да читалац препозна годишње доба...

Путујем возом према Бару. Имам прилику да посматрам Скадарско језеро, пред мојим очима се ређају предивни пејзажи. Гледам и записујем:

Језерска површ
чамџија веслом мути
свој лик у води.

Настављам путовање. Језеро ми отима поглед и пажњу. Записујем:

Заслијепљена сунцем
жаба скочи у чун –
дочека је рода.

Путујем, посматрам и записујем... Догађа се испред мојих очију сада и овдје... Путуете и ви драга дјецо, зар не? Природа се мијења, зависно од годишњег доба, пружа нам прегршт љепоте. На пропланку, прољеће буди прве пупољке цвијећа. Љубичице ме привлаче својом бојом и мирисом. Берем их. Букет је ту, записујем:

једна по једна
љубичица у букет –
соба у љубичастом.

Најчешћи мотиви код хаиџина, пјесника хаику поезије, преплићу се, понаљају, а то је зато што нам природа дозвољава да уживамао у сличним мотивима на различитим мјестима. Сресћемо жабу и роду у њиховим стаништима у различитим приликама. Учини нам се да смо поједине призоре већ видјели, али су ипак сваки пут другачији. И ми смо другачији! Посматрај! Запиши! Призор је исти, али сунце га другачије мије. Сјенке се играју са нашим чулима. На један начин се стијена у води приказује током јутра, на други у подне, а на трећи предвече. Пратим промене сјенки док путујем и пишем:

Подножје стијене
запљускују таласи –

врх у море зури.

Драги моји, није тешко. Сliku из природе региструјем, памтим, потом ми преостаје да своје утиске преточим у хаику пјесму. Разбројим на слоге, у првом стиху пет, у другом седам, у трећем пет слога. И свака хаику пјесма тако. Бирам ријечи, одбацујем сувишно, нема мјеста распричаности или објашњењима. То вам је као када у ђачкој торби не понесете све књиге које имате већ само оне које су вам неопходне за тај дан. Одаберете, селектујете. Тако је и са ријечима у хаику пјесми. Употребите само оне ријечи које су неопходне да се дочара поетска слика, да се опише догађај. Зар пјесма може бити увјерљивија, искренија и вјеродостојнија? Хаику је чиста суштина, без вишка ријечи које би читаоца могле да збуне и да га одведу на криви траг.

Путовање и хаику се непосредно додирују. Смјењују се призори, а ми сакупљамо материјал који ће слику преликати на поетски начин. Зато оловку или тастатуру у руке и запишите.

И мрав је чест мотив за хаику пјесму. Зауостављам своје путовање и посматрам његову путању. Дивим се његовој упорности. Гледам га како носи огроман терет на својим малецним леђима. Застаје, посустаје, али не одустаје. Немојте ни ви, драги моји, одустајати. Од мноштва ријечи које вам пролазе кроз главу, одаберите оне праве. Ја путујем и пишем не бирајући доба дана да свој утисак запишем:

шишарка бора
у мирној води
разби пун мјесец.

Настављам путовање, посматрам и пишем:

мјесец на небу
свитац у крошњи брезе
ја зурим у мрак.

Драги моји, путујте и ви са хаику пјесмом, дарујте нам своје стихове и приредите нам ужитак... Сваки одабир рјечи који даје поетску слику и у оквиру је три стиха са 5, 7 и 5 слога, или приближно толико, добар је знак да сте написали хаику пјесму. Уз то, ако читаоцима омогућите да препознају годишње доба, вријеме и мјесто догађаја који сте описали, сасвим сте близу савршене хаику пјесме. Зато, драга дјецо, не оклијевајте, пишите, сликајте ријечима оно што видите, бирајте ријечи, разбрајајте слоге, послушајте мелодију пјесме коју сте написали, и ето разлога за радост.

Подгорица, 2022.

(Моја адреса је: Славка Кликовац, Мојановићи, 81304 Голубовци, Црна Гора
Тел. вибер: +382 69 329 621; E-mail: klikovacslavka@yahoo.com)

Небојша Симин

Седамнаест препорука за хаику

Познавање правила за писање хаикуа није обавезно. Често се упитам, када прочитам неки добар дечији хаику, како је то могуће? Како је из дечије главе могла да настане тако лепа и сугестивна песма? Узећу за пример хаику средњошколке Наташе Станић:

Високо, високо –
дрвеће замало додирује
рај на небу.

Каква песничка зрелост!

Али, поставља се питање колико заслуга у крајњем резултату може да се припише учитељу, а колико ученику?

Осмогодишња девојчица, Ивона Величковић, ту појаву објашњава у хаику песни “Кад смо заједно”:

Кад смо заједно,
из нас искачу песме
као скакавци.

Источним народима је најмање важно то ко је и када нешто написао. Далеко важнија су им нека друга питања: каква је природа песме, какве су околности под којима је песма написана и како песма делује на оне којима је намењена, односно чему песма служи.

Узмите, на пример, дечије реплике које се могу наћи у књизи “Оловка пише срцем”. Хаику је и сам наслов књиге:

Оловка
Пише
Срцем.

Овај хаику, ако га као таквог схватимо, писан је против свих правила и препорука за писање хаику поезије, осим оних општих правила за поезију:

- 1. Хаику песма мора да буде оригинална.**
- 2. Пожељно је да се хаику напише свакидашњим, сваком разумљивим језиком.**

3. Пожељно је да хаику песма буде једноставна, сведена на саму срж онога о чему песник пише, без икаквих допунских поетских украса.

4. За добар хаику је неопходно да, у извесном смислу, изненади читаоца, најчешће у трећем стиху, и то тако да читалац дуго још може да задржи мисао на садржају и мелодији песме, да се надахњује магијом песме, да ужива у њој када год то пожели, данима и годинама.

5. Пожељно је да се, изван Јапана, где је ова песничка форма настала, хаику пише у три стиха, односно у три реда, а обавезно је да се пише без наслова.

Истину за вољу, показало се да песма може да буде хаику, односно да у њој може да се осети хаику дух чак и када садржи једну једину реч, као у песми Американца Кор ван ден Хувела:

Тундра.

Било је покушаја да се напише још који такав хаику, али је свака песма од једне речи превише подсећала на Хувелову тундру, што је аутоматски доводило у питање њену оригиналност.

Сличан је случај и са хаику песмама које садрже два, уместо три стиха. Такав је хаику Јапанца Озаки Хосаија који је, као тежак инвалид, живео усамљеничким животом:

И кад кашљем –
сам.

Ето, чак и песме које садрже свега два стиха омогућавају примену једне веома важне препоруке када је у питању хаику жанр. Наиме:

6. **пожељно је да хаику песма садржи неку врсту контраста, опозицију два догађаја или две слике, које се по карактеру и значењу разликују, али су на неки начин повезане и међусобно се подупиру.**

Ређање слика једне поред друге је стилска фигура која се назива јукстапозиција. Ретко која стилска фигура има тако велику важност у хаику поезији као што је то случај са јукстапозицијом...

Кашљање у претходној песми је, песнички гледано, неутралан догађај. Заправо, кашљање је ту само нека врста оквира за слику која се јавља у другом стиху, а коју представља једна једина реч: сам. Кашљање код Озаки Хосаија изазива свест о усамљености, а песник се успут сетио да и све друго што му се у животу дешава носи на себи исти тај печат – печат усамљености.

Јукстапозиција, наравно, много комотније и разноврсније може да се користи у случајевима када хаику садржи три стиха, као у песми Богољуба Т. Михајловића:

Олуја у сумрак.
Високи бор подупире
нагнуто небо.

Слика олује која је поменута у првом стиху независна је у односу на слику високог бора. Слика високог бора би такође била независна од прве слике да није “нагнутог неба”. Ређајући две слике једну крај друге, песник омогућава читаоцу да се потпуно уживи у описани догађај.

Претходни хаику је врло близу тога да у потпуности задовољи следећу препоруку:

7. Хаику који се пише изван Јапана треба да садржи 17 слогова, или приближно толико, и то у првом стиху 5, у другом 7 и у трећем 5 слогова.

Мања одступања се обично толеришу чак и када су у питању традиционалне хаику школе. Постоје и такве хаику школе у којима се ово правило не сматра суштинским и ученицима се не препоручује изричито да га следе. Нарочито се истиче да вештачка, насилна примена правила “5,7,5” понекад квари природни след и ритам речи.

Јапански хаику мајстор, Сантока, није марио за правило “5,7,5” (слогова – онђи) и у томе није био усамљен. Његов хаику:

Пробијам се,
пробијам:
и даље зелена гора.

Један је у низу оних који знатно одступају од стандарда “5,7,5”. Код јапанских хаику песника релативно је ретка појава занемаривања стандарда у погледу укупног броја слогова и њиховог распореда на поједине стихове. Слично је и код савремених хаику песника у остатку света.

Један од оних који се не придржавају правила “5,7,5” је познати, можда и најбољи хрватски хаику песник, Дубравко Иванчан. Међу његовим хаику стиховима слободног стила је и генијални хаику о непокошеном небу:

Лежим
у трави. Непокошено
небо.

Овај хаику, сасвим случајно, садржи 12 слогова (2 + 8 + 2) што је Иванчану, очигледно, најмање битно.

Поменућу још неколико његових гласовитих хаикуа:

Живот на селу.
Прегласан
сусједов говор.

Падајући лагано
око свога дебла
кружи лист.

Цеста... људи
ходе
у цести.

Свитање на мору
чамац
плови у Сунце.

Осмогодишња Београђанка, Ивона Величковић, написала је већи број изванредних хаикуа који такође знатно одступају од правила "5,7,5". Узмимо за пример њен хаику о галебовима:

Између неба
и мора –
галебови.

Такав је и њен хаику о плавим тигровима:

Острво у плаветнилу –
можда тамо живе
плови тигрови.

Када је хаику поезија у питању, једна од најчешће помињаних препорука је следећа:

8. Пожељно је да хаику садржи тзв. киго, односно сезонску реч која асоцира на годишње доба, доба дана или неки други временски тренутак од опште важности за природу или за људе.

У неким песмама киго директно упућује на годишње доба, као у песми Јамагући Содоа:

Ничега у њој:
колиба у пролеће –
у њој је све.

На сличан начин киго се јавља и у песми родоначелника хаику поезије, Мацуо Башоа:

На летњој киши –
постадоше краће
ждралове ноге.

Или у песми Кобајаши Исе:

У осами
једем свој оброк.
Јесењи ветар.

У ове три песме сасвим је јасно да киго представљају речи: пролеће, летња киша и јесењи ветар. У неким другим хаику песмама киго посредно упућује на годишње доба. Такав је случај са песмом Мацуо Башоа о цветовима вишње у прелепом Јошину. Киго се овде јавља у трећем стиху:

Хеј, шеширу мој!
У далеком Јошину
цветају вишње.

Наиме, цветање вишања је појава везана за пролеће. С обзиром на то да се Јошино налази негде на југу Јапана, киго овде упућује на сам почетак пролећа...

Сличан случај је у песми Зорана Раонића:

Колиба у планини.
Снијегом се
врата затварају.

У овој песми киго се налази у другом стиху.

За оне који знају које годишње доба се односи на, сада већ чувено, вишемесечно песничко ходочашће Мацуо Башоа по северним провинцијама Јапана, киго у наредној песми није ни директно ни посредно садржан у речима него се подразумева:

Буде и ваши.
И коњ се још помокри
крај мог узглавља.

Наиме, описани догађај је из маја месеца 1689. године. Песма је објављена у чувеном путописном роману Мацуо Башоа, "Уска стаза ка далеком северу", а претходи јој неколико реченица прозног текста:

...Мрак нас је ухватио још док смо се пели уз велику планину, те затражисмо конак у кући граничара на коју смо наишли. Три дана је беснела олуја, па смо били приморани да, за то време, останемо усред те безначајне планине.

Планину о којој је овде реч Башо је назвао безначајном јер до тада нико од старих песника није о њој написао ни ретка...

У Јапану постоје и нека пређутна правила у вези са кигоом. На пример, ако се у песми помиње Месец, реч је о јесењем догађају. Дobar пример је Башоова песма:

Блистави Месец!
Целе сам ноћи шетао
око језера.

Не може се рећи да је киго апсолутно мерило за то да ли ћемо рећи да је нека песма хаику или не. И у самом Јапану постоје хаику школе које се одричу употребе кигоа. С друге стране, употреба кигоа има вишеструки значај, нарочито у случајевима када је тема хаику песме природа. У првом реду, киго богато употпуњује описани догађај, односно слику. Конкретна слика годишњег доба знатно повећава имагинативну снагу песничког исказа. Као што изрека каже: “Слика замењује хиљаду речи!” Друго, сваки конкретан догађај у природи који је везан за одређено годишње доба, метеоролошке услове или доба дана, може код читаоца да покрене танани ланац сваковрсних асоцијација, већ према искуству које је читалац претходно стекао у додиру са природом. Треће, употреба кигоа доприноси јасноћи описаног догађаја. Четврто, употреба кигоа помаже песнику да остане у границама жанра јер на тај начин лакше може да избегне груби, некултивисан утицај сопственог ега на садржај песме.

Питање мере приликом успостављања односа између тзв. ега и предмета о коме песма говори везано је за читав низ важних препорука које се тичу основних одлика хаику жанра:

9. Хаику треба да изнесе чињенице, без њиховог тумачења.

У прилог ове препоруке директно говоре стихови из Тао Те Кинга:

*Онај који зна, не говори;
Онај који говори, не зна.*

Тумачење нема одакле да потекне осим из човековог ега. Природа нити тумачи нити има потребу да тумачи догађаје: Трава расте, киша пада – и то је све. Тумачење често осиромашује песму, или је неприметно претвара у прозни штиво. Друго, тумачење обично умањује веродостојност песме. Треће, тумачењем песник открива своју ускогрудост. Самим тим и своју неукост и некомпетентност. То је зато што тумачењем песник приказује истину као нешто што извире из њега самог, из његове (ограничене) памети, што значи да он себе, у односу на читаоца, наивно или тенденциозно приказује као неку врсту вишег бића. У свакодневном животу, ту појаву називамо надменост. Надменост у песми је и неморална јер руши самопоуздање читалаца. Надменост је крађа. Надмени песник гради сопствено

самопоуздање тако што покушава да га украде од читаоца, обично тако што отворено, или прикривено, тражи од читаоца да му се диви. Читалац то јасно види и осећа и такве песме одбацује као лоше и непожељне.

Наравно, није свако тумачење погрешно. На пример, у песми девојнице Ивоне Величковић трећи стих у хаику песми:

Цела породица
није добро спавала –
први дан школе.

није написан да би се протумачило значење прва два стиха него да се обелодане околности. Значење прва два стиха би се и без тога лако дало разумети, али, без трећег стиха, ту не би било ничег занимљивог.

Питање тумачења постаје важно када песник схвати да, у крајњој линији, не пише за себе него за друге. Хаику је, у извесном смислу, питање односа међу људима. Може се рећи да је хаику добар једино у случајевима када је написан тако да је у стању да успостави добар однос између песника и читаоца.

Одраслим песницима је теже него деци да се одрекну тумачења јер лако западају у стање надмености. Насупрот њима, деца не сумњају у то да им многа знања недостају. Деца верују да је знање на страни одраслих, па не виде смисао у томе да се праве паметни.

Песник, дакле, греша када хоће да тумачи ствари. На пример, раније поменута цртица о оловци која пише срцем била би сасвим упропашћена када би се проширила или преуредила тумачењем. На пример, овако:

Оловка пише средином која се назива срце

Сличан је смисао наредне препоруке:

10. Хаику није да се нешто објасни. Хаику само потврђује да се нешто догађа.

Ово значи да је лош сваки хаику у коме песник покушава читаоцу да објасни карактер неког догађаја, да нешто објасни, да изнесе сопствено мишљење о ономе о чему пише. У случајевима читалац је спречен да сам допре до суштине описаног догађаја и песму доживљава као нешто туђе и незанимљиво.

Девојчица Рина Вукобратовић ништа не објашњава, она само потврђује када каже:

Ауто пролази
крај нежне траве –
гледам је прашњаву.

Улога читаоца је кључна у хаику поезији!

Хаику треба да буде такав да се читаоцу чини као да га је сам написао. Идеалан случај је онај када читалац већ након првог читања хаику песме може да каже: “Па ово сам и ја могао да напишем!” Отуд и захтев за једноставношћу у хаику поезији (правило број 3).

Песник не пише хаику зато да читаоцу открије нешто ново, што овај није знао, или да га упути у некакву вишу истину о стварима. С тим у вези је наредно правило:

11. Смисао хаикуа није да поучи или да скрене пажњу на ствари које се песнику чине битније од неких других ствари. Смисао хаикуа је да укаже на универзалну душу ствари, било о чему да је реч.

А универзална душа ствари је проста, доступна је сваком и припада сваком!

Кад Мацуо Башо напише:

Поред живице –
погледаш ли пажљиво:
цвет русомаче.

он жели да истакне баш то да и мали неугледни цвет русомаче, поред кога људи лако прођу, а да га и не примете, има једнако лепу и велику душу као и било који други цвет на свету. Башо позива читаоца да и сам уочи ту универзалну душу цвета русомаче.

12. Лепота се у хаику поезији схвата као начин помоћу ког се поништава разлика између онога ко хаику пише, слуша или чита и предмета о коме хаику говори.

Уочивши, можда изненада, све до тог кључног тренутка, скривени од ока, цвет русомаче, Башо је и сам постао – цвет русомаче! Да је свој доживљај хтео да тумачи, могуће је да би га протумачио овако:

*Имао сам осећај као да сам ја сам постао
цвет русомаче!*

А да је из те реченице хтео да изведе хаику, можда би он једноставно гласио:

цвет
русомаче –
то сам ја.

Једина мана овог хаикуа, ако га као таквог схватимо, јесте то што му мањка оригиналност (прво правило). У многим старим, па и у неким савременим песмама, јавља се тај исти образац: “Ја сам (ово или оно)...”

Да би се достигла лепота, на горе описани начин, свеједно је о чему хаику говори. Предмет хаику песме може да буде било шта. Ипак, много је лакше наћи лепоту када је предмет песме нека “природна лепота”: цвет, река, планина, месец... Зато не чуди што се за време државних празника, и на Истоку и на Западу, практикују излети у природу...

С тим у вези је правило које се тиче уобичајеног схватања границе хаику жанра:

13. Предмет класичног хаикуа је природа. Уколико су друштвени односи предмет кратке песме од 17 или приближно толико слогова, песма се не зове ХАИКУ, него СЕНРЈУ или ЗАПАИ.

Строга граница између ова три жанра не постоји. Осим тога, горе изнето правило тешко може да се примени када хаику пишу деца! Узећу за пример песме основаца из Зенице:

Алдин Ђуруковић:

Руже на клупи –
Наш друг је отишао
У далеки крај.

Зорица Прокић:

Ко скриви само
једну дјечију сузу
тужан ће бити.

и песме основаца из Модриче:

Јелена Трипуновић:

Сви су јако срећни.
Пролази последњи минут
Старе године.

Ружица Милојевић:

У густој трави
нешто светли – свитац
тражи пријатеља.

Све те песме могу да се сматрају хаику песмама, упркос томе што њихов предмет, осим у случају Ружичине песме, није догађај из природе, него су у питању људски односи. Речи које се тичу саме природе представљају пука средства помоћу којих се преноси неки осећај. Међутим, превагу носи чињеница да је предмет већине овде приказаних дечијих песама - саосећање, а то се у потпуности слаже са основним смислом хаику поезије било о чему да је реч. Основни смисао хаику поезије је, заправо, указивање на универзалну душу ствари... Сасвим је други смисао жанрова сенрју и запаи. Сенрју је песма која указује на шаљиву страну међуљудских односа, а запаи песма која нуди песнички одговор на разне појаве код људи као појединаца и у друштву уопште, укључујући ту и појаве које се тичу унутрашњег живота самог песника.

Саосећање је у основи највећег броја хаикуа! То некад није видљиво на први поглед. Питање саосећања је, очигледно, у средишту песме девојчице Рине Вукобратовић о усамљеној ласти:

Дај ми ту слику
усамљене ласте
да јој правим друштво.

Мање је очигледно да је саосећањем натопљена и њена песма о куци:

Ја му кажем
“куцо”, а он
– лаје!

Дубравко Иванчан има један занимљив хаику циклус под називом “Ствари”. Препоручујем читаоцу два хаикуа из тог циклуса у којима се читују осећања човека према неживим стварима.

Први гласи:

Псић од порцулана.
Надзире
све у витрини!

Други гласи:

Наслијеђен столац.
Оклијевам
да сједнем на њ.

Иванчан је у оба случаја успео да унесе завидну дозу топлине у неживе ствари којима је окружен. Још је значајније то што се топлина у овим песмама не гради на тзв. општим местима, или на патетици, па чак не ни на досетци, него се, парадоксално, гради на обезличеној песничкој слици, односно на слици сасвим очишћеној од песниковог ега. Псић од порцулана не зрачи топлином само Дубравку, него сваком ко се удостоји да га пажљиво погледа.

Саосећање, које је у основи највећег броја хаикуа, последица је продубљене пажње коју човек усмерава на догађаје из његовог непосредног окружења, свеједно да ли рефлексно, да ли ради уживања, или зато да би схватио смисао неког догађаја и разумео његов значај. У сваком случају, продубљена пажња доводи до дубоког разумевања...

Све то упућује на следеће схватање жанра о коме је овде реч:

14. Хаику је песма која директно указује на смисао неког догађаја.

Сами по себи, догађаји немају никакав посебан значај и никакав посебан смисао. Тек чином посматрања, односно чином саживљавања, на догађаје се калеме и значај и смисао. А то није нешто што се догађа једино песнику док песму пише, и ником више. Напротив! Са песмом једнако треба да се саживи и читалац. Потребно је, пре свега, да то жели, односно

да га песма подстакне на тако нешто. На пример, мене су, не знам тачно ииз којих разлога, снажно покренуле следеће песме:

Драгица Гашпар:

Храстова шума.
Седефаста јеленак
Сунча рогове.

Љубинка Тошић:

У окну прозора
посматрам свој лик –
Нема бора.

Мићун Шиљак:

Друштво ми прави
Залутала зунзара.
И то је нешто.

Надежда Стокућа:

Рика јелена
помера шумска дебла
и кошуте.

Боривој Секулић:

Жене на плажи.
Таласи наваљују
на беле ноге.

Врбислава Старовић:

Трећи петлови.
Месец вешто узмиче
крду облака.

Татјана Стефановић:

Беремо трешње.
Случајан додир руку
У пуној корпи.

С обзиром на то да су сви догађаји, по својој природи, временски омеђени, може се рећи и следеће:

15. Хаику је песма тренутка.

Другачије речено, хаику представља тренутну импресију. То је разлог што се хаику обично пише у садашњем времену. Врло су ретке хаику песме које су написане у прошлом времену. У прошлом времену је, на пример, написана (или је тако преведена) песма Кобајаши Исе:

У цвет ладолежа
усекнула нос
девојчица.

Песма која је написана у прошлом времену обично губи на свежини, сугестивности и дубини јер је у питању догађај који постоји тек у сећању. А свако сећање, или скоро свако, такво је да временом бледи.

С тим у вези је схватање хаикуа које износи Мацуо Башо:

16. Хаику је оно што се догађа овде и сада.

Песма Кобајаши Исе о девојчици која је усекнула нос у цвет ладолежа, осим што није написана у садашњем времену, пати и од других недостатака. Самим тим што је песму написао, Иса инсистира на томе да је слика коју нуди занимљива, а не види се зашто би читалац морао са њим да се сложи. Песма не садржи ни један уметнички аргумент за такву тврдњу. Иса износи пуку чињеницу. Реакција читаоца би могла да буде: “Лепо, али шта с тим?” или: “Па шта онда?”. Осим тога, Иса читаоцу оставља тек мали простор за игру тумачења. Наиме, слика би могла да се тумачи и као смешна и као дирљива. Ипак, за добар хаику то није довољно. Наводим то највише због тога што је Кобајаши Иса сврстан у четири највећа хаику песника у првих 300 година постојања овог поетског жанра. Ко се мало дуже бави хаикуом, уочиће да постоји прегршт слабих хаику песама и код најбољих међу најбољима...

Колико је лако, толико је и тешко написати добар хаику. Након неког времена дружења са хаику поезијом, песници то обично схвате и сами. Највећи број хаику песника временом напусти хаику, или хаику напусти њих. Нарочито је то карактеристично за децу, кад одрасту...

На крају да поменем и дефиницију Америчког друштва за хаику поезију:

17. Хаику је неримована јапанска песма која бележи суштину једног дубоко проживљеног тренутка у коме се огледа повезаност Природе и људске природе.

Може се рећи да ова дефиниција одговара тзв. класичној хаику поезији какву пише највећи број хаику песника и данас, како у Јапану, тако и у остатку света. Дечији хаику је, можда, нешто другачији. Један од разлога је и у томе што у дечијем хаикуу превагу носи

дечија природа, која се најчешће приметно разликује од природе одраслих. Као пример, наводим неколико песама девојчица и дечака из наших крајева:

Дијана Чолић:

Мир! Да чујемо
како Берово срце
куца за Нину.

Мирза Мехић:

Из моје баште
пада воће у њен врт
ал' га не купи.

Сузана Пеша:

Његово име
нађох на мојој клупи –
најдражи час.

Сања Јевтић:

Увек добра,
била весела или тужна –
моја мајка.

Филип Стојановски:

Све вас волим
а имам само једно
мало срце!

Марија Дрпа:

Крупно сунце
загрлило својим зрацима
читав свијет.

Нови Сад, 2020.

Небојша Симин

Овде и сада

(Изводи из моје књиге “Хаику – несташна песма”)

Јапански песник, Мацуо Башо, родоначелник хаику поезије, каже да је хаику напросто оно што се догађа овде и сада. О особеностима свог поетског метода каже: “У компоновању стихова треба постићи да дух ни за длаку не буде одвојен од онога о чему пише.” Истиче да су искреност и лакоћа казивања основни предуслови за такво стање духа.

Рјокан, хаику песник и калуђер, у неком разговору је рекао: “Кажете, моје су песме поезија? Оне то нису. Али ако схватите да нису, осетићете њихову поетику.”

Башо је имао слично мишљење о природи своје поезије: “Хаикаи је живот и утолико није поезија.”

Тохо, Башоов ученик је написао: “Уметност хаикуа је, филозофски гледано, домашај ума који одлази и враћа се.”

Бил Вајат илуструје мисао Тохоа Башоовим хаикуом:

Планинско село,
весело друштво касни –
шљива у цвату.

Бил закључује: “Имајући на уму планинско село и весело друштво које касни, он посматра процветалу шљиву. Ум који одлази и враћа се је оно што чини хаику”...

“Ум који одлази и враћа се” може да се схвати и као контраст. Хаику је обично сачињен из две слике. Контраст између те две слике је такав да прва слика води ка другој, а друга враћа читаоца на прву. Две слике се узајамно подупиру и једна другу појачавају.

За своје следбенике, Шики је оставио низ бираних савета:

- Буди непосредан!
- Пиши тако да удовољиш самом себи. Ако ти се твоје писање не свиђа, како можеш очекивати да ће се свидети било коме другом?
- Стегни речи; не умећи ништа бескорисно!
- Хаику, то нису логичка правила и на површини не треба да покажу никакав процес закључивања!
- Скупљај нови материјал непосредно, немој га узимати из старих хаикуа!
- Упознај све врсте хаикуа, али имај властити стил!

Сантока је рекао: “Хаику је као КИАИ” – изненадни гласни повик мачеваоца.

Блајт (R.H. Blyth), који је један од пионира у тумачењу хаику поезије на Западу, у уводу књиге “Историје хаикуа” каже: “Његова једноставност завава. Хаику је читав један свет,

један пут живота. Још каже: “Уметност хаикуа блиска је животу и природи колико је највише могуће, далеко је од књижевности и лепог писања колико то може бити, тако да представља аскезу уметности и уметност аскезе”.

Књижевни критичар, Харолд Хендерсон, који је хаику учинио делом америчке литературе, назвао га је медитацијом... почетном тачком мисаоног процеса.

Песник Кејтс је на трагу исте мисли када каже: “Ако нам песма не дође тако природно као што лист падне са дрвета онда је боље да је не пишемо.”

Езра Паунд, оснивач имајизма, каже да је хаику визуализована емоција, сажета у један временски тренутак.

Џејмс Хокит, савремени енглески хаику песник, сматра да је хаику поезија свакодневице, свакодневног живота. Као упутство за препознавање “хаику тренутка” препоручује поистовећивање поете са објектима из природе, пажљивим посматрањем и контемплацијом. Каже да је хаику тренутак рођен када се успостави нека врста јединства или споне између човека и остатка природе.

Према Хокиту, хаику песник треба:

1. да употреби обичан, свакодневни језик,
2. да песму напише у три стиха са приближно 17 слогова,
3. да свој доживљај изрази синтаксом која је природна за језик на коме пише,
4. да не пише све у јапанском 5, 7, 5 облику, јер то на нејапанским језицима често узрокује подметање и вештачко дотеривање,
5. да пажљиво посматра предмете из природе (откриће се невиђена чуда),
6. да пише тако да се природа одрази управо таквом каква јесте,
7. да размишља у самоћи и миру о својим белешкама о природи,
8. да се поистовети са предметом који описује (што год то било – то си ти!),
9. да што је могуће више поједностави свој исказ (Поједностави! Поједностави! Поједностави!),
10. да употреби садашње време, као да се догађај дешава баш сада, да би се осетио непосредно и директно,
11. да се запита да ли је његов “хаику тренутак” толико вредан да га дели са другима, или је “па шта онда?” хаику,
12. да избегава прво лице једнине, како би читаоцу пружио могућност да изгради доживљај за себе самог,
13. да избегава фигуре поређења, метафоре и персонификацију,
14. да избегава придеве, или да их употреби врло селективно,
15. да не моралише и не суди,
16. да не користи грубу шалу, што не значи да треба да заборави на хумор,
17. да користи речи које сугеришу годишње доба, место или доба дана, како би се уоквирио и појачао “хаику тренутак”,

18. да смисао песме изрази само кроз наговештај, али и да се побрине да читаоцу пружи довољно, јер је промашен хаику који смуђује,
19. да избегава срок (чисту риму), као и друга поетска средства која одвлаче пажњу од садржаја,
20. да не употребљава нејасне алузије, јер је хаику интуитиван, а не интелектуалан,
21. да песму прочита наглас, јер се вештачко дотеривање редовно чује,
22. да остане при свакој песми док не изрази оно што жели.

Хироши Јамасаки Вукелић, професор на Универзитету у Београду, хаику схвата као строгу форму и инсистира на слоговном поретку 5 – 7 – 5. Сматра да је хаику масовно прихваћен у земљама изван Јапана управо због те строгости. Одбацити ту форму (5 – 7 – 5) значило би – како Јамасаки Вукелић каже – лишити се свих предности које хаику као жанр нуди.

Постоје хаику песници који се строго придржавају слоговног поретка 5 – 7 – 5, али је још већи број оних који се тог поретка не придржавају, а нису мање добри од оних првих. Према мом мишљењу то значи да слоговни поредак не може и да није суштина жанра који називамо хаику. Ипак, слажем се да није грешка ако се тај класичан слоговни поредак препоручи почетницима, односно онима који о хаику поезији не знају довољно.

Хироши Јамасаки Вукелић такође предлаже да се пажња обрати на следеће:

- Треба избегавати једнолично понављање стихова са истим бројем слогова.
- Ако се хаику схвати као процес, управо док прстима бројимо слоге можемо много тога да побољшамо. Српски језик обилује речима од два и три слога, па је веома погодан за хаику форму.
- Слика није сасвим потпуна без одреднице за време или место.
- Персонификација није у хаику духу.
- Дobar хаику обично садржи не мање од три именице и једног глагола. У противном је непотпун.
- Без глагола слика је обично превише статична.
- Бољи су конкретни називи предмета (ружа, гавран, луткица) него заједничке именице (цвет, птица, играчка). Конкретни називи предмета дају више информација о слици и веродостојнији су.
- Хаику је кратак, фокус треба да буде изоштрен. Тема песме обично се смешта у први или трећи стих. То налаже потреба за истицањем.
- У једноделној песми (једна реченица), по правилу, шира слика се даје на почетку, у првом стиху, а главни предмет се у крупном плану приказује у завршном, трећем стиху.
- Троделна структура (три реченице) се не препоручује, јер разбија песму. Једну од три реченице треба претворити у прилошки израз.
- Хаику треба да садржи откриће, иначе је "обичан", односно непоетичан.
- Превођење хаику стихова не може се до краја препустити преводиоцима. Често се деси да преводилац не разуме оригинал у потпуности, па је онда и превод погрешан.

Дејвид Прајб, у часопису "Хаику хеадлинес", каже: Хаику и сенрју су песничке минијатуре које изражавају изненадне или суптилне тренутке, или неки редак увид. Иако су настали у Јапану, данас су прихваћени међу песницима широм света. Састављени су, по правилу, од 5 / 7 / 5 слогова. У тако краткој форми више сугеришу него што описују, препуштајући имагинацији читаоца да се размахне. Оба жанра почивају на контрасту. Махом излажу комплементарне слике у садашњем времену. Разликују се по томе што је хаику објективан и кондензовано одсликава природу и догађаје везане за поједина годишња доба, на плану ШТА / ГДЕ / КАДА. Сенрју је више окренут субјективној људској ситуацији и координатама КО / ЗАШТО и то на хумористичан, сатиричан, патетичан или ироничан начин. Оба жанра, хаику и сенрју, шкрта су у изражавању, па је ефекат песме сведен на удар, као код шале или вица.

У часопису Америчког хаику друштва: "Фрогпонд", који крајем 20. века уређује Џим Кациан, пише да је хаику неримована јапанска песма у којој се записује есенција тренутка, настала бритким запажањем повезаности Природе и људске природе. Обично садржи 17 онђи.

У поговору књиге "Грана која маше – преглед хаику песништва у Југославији", коју је приредио Милијан Деспотовић, Кауоко Јамасаки–Вукелић каже: Хаикаи... то је био израз експлозије енергије народа, новог носиоца уметности уместо аристократске класе. Хаикаи песници су, дакле, постали авангарда. Касније, са сазревањем хаикаи поезије продубљава се и њен естетски принцип, који је истицао скромност, а не раскош као до тада. Кључни термин тог принципа је њаби, чије се значење тешко преноси на друге језике. То је онај дух који налази велико у малом, богато у сиромашном, лепо у једноставном. Битан саставни део тог песничког духа је такође схватање вечности (...у хаику поезији је најбитније дочарати космос са што мање речи) ... Једноставност је ту оличење нечег вечног, нечег интегралног... Природа је симбол сваког човековог живота...

У рецензији књиге Рујане Матуке: Капљице кише, Луко Паљетак хаику дефинише као умеће одузимања, отклањања свега сувишног што квари и оптерећује јасноћу слике, догађаја. Хаику – каже Паљетак – подразумева и умеће додавања властитог Ја нечему што га окружује, саучесништво у великом догађају живота који се у најмањем можда највише исказује.

У књизи Парче неба - хаику из склоништа, Димитар Анакиев о хаикуу пише: Његов главни садржај чини тзв. хаику тренутак - одблесак реалног догађаја у нашој свести. Нема хаикуа без тренутка. Тај моменат везује за себе многе мисли и емоције, али није базиран у њима, и не може се измислити, нити хаику може служити изражавању апстрактних идеја. Управо та фантастична аутентичност хаикуа чини га посебном уметношћу, која додуше наслеђује неке од традиционалних техника писања, каква је на пример пауза - после првог или другог стиха, али је у потпуности посвећена оригиналности и виталности садашњег тренутка сваког појединог уметника, тренутном пресеку времена и простора... За разлику од интравертности многих уметности, хаику представља јединство са светом, таквим какав је, без жеље и потребе човека да га насилно подвргне својој вољи, учини личним по

сопственој мери. Једна од врло важних особина хаикуа која га одликује је његова комуникативност. Она захтева чист и једноставан израз - умом незамагљену објективност. Пустити стварима да говоре саме уместо нас, не причати већ показати.

Француски песник Ален Керверн, у књизи Кнотс - Чворови, истиче да хаику представља посебан начин гледања на стварност у коме граница између унутрашњег и спољног света не представља препреку већ место плодне размене између два реалитета, место континуираног прелаза између видљивог и невидљивог. Као инспираторе оваквог схватања хаикуа спомиње Хусерла, Жан Пол Сартра и Мерло Понтија. После Декартовог: цогито ерго сум – мислим дакле јесам, ствари смо – каже Керверн – гурнули у спољни свет, после чега нам се њихов реалитет чинио сумњивим. Створена је херметичка граница између унутрашњег и спољног света. Човекова свест је добила аутономију у односу на спољни свет ствари, јер се једино њој могло веровати. Тиме је важност човека у Космосу знатно порасла, али и његова отуђеност. Керверн види хаику као прилику да се човек поново приближи спољном свету. У том смислу, нужно је да уметничка експресија постане авантура у којој – као што каже Мерло Понти – мисли немају намеру да узнемире видљиво, него да га створе према изабраном обрасцу. Нема потребе – вели Керверн – да се говори о месту, звуцима, светлости. Треба подстаћи, охрабрити светло да почне само да говори, звуке да резонирају... Керверн закључује да је хаику кондензована енергија, која руши конвенције и подупиरे нову организацију света. Из целине његовог схватања могла би да се изведе јединствена порука: "Веруј свету као што верујеш самом себи!"

Душан Пајин у једном опширном новинском чланку пише: "У време када се тзв. академска поезија прилично отуђила од већине читалаца – предана експериментима са формом и 'алхемији' језика – јавио се хаику који је 'заразио' цео свет. Прво, јер је погодан да испуни стари сан песника (да 'сви' пишу поезију). Друго, јер задовољава тежњу људи за личним изразом и очувањем угрожене способности опажања природе и људи око себе, која у метежу свакодневице код великог броја људи одумири. Треће, кратка форма хаикуа одговара сажетој, муњевитој поруци на коју се модеран човек навикао посредством спотова и рекламних порука, али истовремено представља и врсту противотрова процесу разградње пажње и опажања, коју изазивају ти спотови и поруке."

Нови Сад, 2022.

ЗБОРНИК
Дечији хаику конкурс “Чуперак 2024”
Издавач:
Хаику удружење Србије и Црне Горе

Уредник:
Небојша Симин

Селектори:
Милена Дрпа
Александар Павић
Јованка Божић

Београд, 2024.